

Հրապարակային սակարկություններով գրավի իրացման հետ կապված Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքի 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասի կիրառման մասին

2016-10-14

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի խորհուրդ

Պաշտոնական պարզաբանում
14/10/2016թ.թիվ 4

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՎ ԳՐԱՎԻ ԻՐԱՑՄԱՆ ՀԵՏ
ԿԱՊԱԾ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՕՐԵՆՍԳՐԵԻ 251-ՐԴ
ՀՈԴՎԱԾԻ 3-ՐԴ ՄԱՍԻ ԿԻՐԱՌՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Սույն պարզաբանումն անդրադառնում է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասի դրույթների ոչ հստակ կամ տարաբնույթ ընկալման խնդրին:

Խնդիրը բարձրացվել է ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից, և հանգում է հետևյալին՝

Արդյո՞ք գրավառուն պետք է առաջնորդվի ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգրքի (այսուհետ՝ Օրենսգիրք) 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասով, այն դեպքերում, երբ գրավի առարկան դարձել է գրավառուի սեփականությունը՝ հրապարակային սակարկություններից առուվաճառքի պայմանագրով ձեռք բերելու եղանակով.

ՕՐԵՆՍԴՐԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ.

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասի կարգավորումը

-Օրենսգրքի 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն, այն դեպքում, երբ քաղաքացուն պատկանող գրավ դրված գույքն ի սեփականություն անցել է գրավառու բանկին (վարկային կազմակերպությանը), գրավ դրված գույքը սույն հոդվածի իմաստով

համարվում է իրացված՝

բանկի (վարկային կազմակերպության) կողմից այդ գույքի հետագա օտարման օրը՝ օտարման գնով, եթե նման օտարումը տեղի է ունեցել գույքն ի սեփականություն վերցնելուց հետո՝ 6 ամսվա ընթացքում, ընդ որում, եթե գույքն օտարվել է օտարման օրվա դրությամբ այդ գույքի շուկայական գնից ողջամիտ չհամարվող ցածր գնով, ապա գույքը համարվում է իրացված օտարման օրվա դրությամբ այդ գույքի շուկայական գնով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ գույքն ի սեփականություն վերցնելուց հետո՝ 6 ամսվա ընթացքում, օտարվել է այդ գույքի նախկին սեփականատիրոջը (որի գույքի վրա տարածվել է բռնագանձումը) կամ նրա իրավահաջորդին, կամ

գույքն ի սեփականություն վերցնելուն հաջորդող վեցամսյա ժամկետի վերջին օրը՝ այդ օրվա դրությամբ գույքի շուկայական գնով, եթե այդ վեցամսյա ժամկետում գույքը չի օտարվել, ընդ որում՝ բանկը (վարկային կազմակերպությունը) պարտավոր է իր հաշվին ապահովել գույքի շուկայական գնի որոշումն անկախ գնահատողի կողմից:

Հրապարակային սակարկությունների հիմնական սկզբունքները

Համաձայն «Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի՝ հրապարակային սակարկությունների համար բնորոշ են հետևյալ հիմնական սկզբունքները.

Ա. Թափանցիկության սկզբունք

Հրապարակային սակարկությունները թափանցիկ են և հրապարակային: Սակարկություններին մասնակցությունը բաց է՝ բոլորը հնարավորություն ունեն մասնակցելու սակարկություններին և այլն:

Բ. Սակարկությունների բոլոր մասնակիցների հավասար կարգավիճակի սկզբունք.

Ֆինանսական կազմակերպությունները, մասնավորապես՝ բանկերը և վարկային կազմակերպությունները մասնակցելով սակարկություններին, հանդես են գալիս որպես գնորդներ և սակարկության մյուս մասնակիցների նկատմամբ որևէ առանձնահատուկ կարգավիճակ չունեն:

Նրանք մասնակցելով սակարկությանը, մյուս մասնակիցների նման, ունեն

հնարավորությունն որոշելու գնել գույքը սակարկությունում՝ օրենքով սահմանված կարգով թափանցիկ ու ազատ ձևավորված գնով կամ ոչ՝ գնահատելով իրենց ռիսկերը:

Գ. Սակարկությունների մասնակիցները վաճառվող գույքի գինը չեն որոշում.

«Հրապարակային սակարկությունների մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի համաձայն՝ հարկադիր աճուրդում վաճառքի ենթակա լուծում ընդգրկվող գույքի կազմը և քանակը սահմանում է հարկադիր կատարողը՝ գնահատելով լուծի արժեքը:

Անշարժ գույքի, բաժնեմասերի (բաժնետոմսերի, փայի), մշակութային արժեքների և գնահատման առումով առավել բարդություն ներկայացնող գույքի գնահատումը կատարվում է հարկադիր կատարողի նշանակած գնահատողի միջոցով:

Անշարժ գույքի գնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անձանց միջոցով, որոնց ընտրության կարգն ու պայմանները սահմանում է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը:

Լուծի գնի փոփոխման կարգը ևս հստակ սահմանված է օրենքով:

ՊԱՏՃԱՌԱԲԱՆԱԿԱՆ ՄԱՍ

Ինչպես վերը նշվեց, ֆինանսական կազմակերպությունները մասնակցելով հրապարակային սակարկությանը՝

Հանդես չեն գալիս որպես գրավառու, գրավի կամ այլ պայմանագրի կողմ:
Նրանք ունեն նույն իրավական կարգավիճակն ինչ սակարկության ցանկացած այլ մասնակից,

Ինքնուրույն են գնահատում իրենց ռիսկերը, ինչպես սակարկության այլ մասնակիցները,

Ունեն այլ մասնակիցների հետ հավասար հնարավորություն գնելու կամ չգնելու լուծը՝ ձևավորված գնով:

Այս իրավիճակի համար կիրառելի են ՀՀ իրավական համակարգում ամրագրված հետևյալ հիմնարար սկզբունքները՝

Իրավահավասարության սկզբունքը.

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 3-րդ հոդվածի համաձայն քաղաքացիական օրենսդրությունը հիմնվում է կարգավորվող հարաբերությունների մասնակիցների իրավահավասարության սկզբունքի վրա:

Այսինքն՝ իրապարակային սակարկությանը ֆինանսական կազմակերպությունը մասնակցում է ոչ թե որպես գրավառու, այլ որպես «Հրապարակային սակարկությունների մասին» և «Սնանկության մասին» ՀՀ օրենքների իմաստով սակարկության մասնակից:

Սա նշանակում է, որ սակարկությանը մասնակցող ֆինանսական կազմակերպությունն ունի նույնպիսի իրավունքներ ու պարտականություններ ինչպես և մյուս մասնակիցները:

Այսինքն, եթե ֆինանսական կազմակերպության նկատմամբ կիրառելի է ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված կարգավորումը, ապա նույն կարգավորումը պետք է հավասարապես գործի սակարկության ցանկացած այլ մասնակցի համար:

Կամայականության արգելքի սկզբունքը.

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածը արգելում է վարչական մարմիններին անհավասար (կամայական) մոտեցում ցուցաբերել միատեսակ փաստական հանգամանքների նկատմամբ:

Այս հոդվածը, ողջամիտ կասկածից վեր, թույլ է տալիս պնդել, որ վարչական մարմինները չեն կարող տարբեր մոտեցում դրսևորել իրապարակային սակարկության մասնակիցների հանդեպ, քանի որ նրանք կարգավիճակի տարբերություններ չունեն և, հետևաբար փաստական հանգամանքները միատեսակ են:

Ելնելով վերոգրյալից, հիմք ընդունելով «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 5-րդ հոդվածի 1-ին մասի «ա» և «գ» կետերը, 20-րդ հոդվածի «ի» կետը և «Իրավական ակտերի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 87-րդ հոդվածը, հաշվի առնելով ֆինանսական շուկայի սպառողների, ինչպես նաև բանկերի և վարկային կազմակերպությունների գործունեության համար խնդրի պարզաբանման անհրաժեշտությունը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի

խորհուրդը

Պաշտոնապես պարզաբանում է

Բանկերի և վարկային կազմակերպությունների կողմից հրապարակային սակարկություններից՝ իրենց մոտ գրավ դրված գույքը առուվաճառքի պայմանագրով ձեռք բերելու դեպքում՝ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 251-րդ հոդվածի 3-րդ մասը կիրառելի չէ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝ ԱՐԹՈՒՐ ՋԱՎԱԴՅԱՆ

2016 թ. հոկտեմբերի 20, ք. Երևան